

Матеріали
VII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції,
присвяченої 65-річчю з дня народження
професора П. І. Локеса

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ ТВАРИН

19-20 жовтня 2023 року
м. Полтава, Україна

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
Кафедра терапії імені професора П. І. Локеса

**СУЧАСНІ АСПЕКТИ
ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ
ХВОРОБ ТВАРИН**

*Матеріали
VII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції, присвяченої 65-річчю з дня народження
професора П. І. Локеса*

19–20 жовтня 2023 року, м. Полтава, Україна

Е-видання ПДАУ

ПОЛТАВА – 2023

УДК 619

ББК 48

С 91

Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, присвяченої 65-річчю з дня народження професора П. І. Локеса, 19–20 жовтня, 2023 р. Полтава, 2023. 158 с. [електронне видання]

Збірник містить матеріали наукових доповідей в яких висвітлено результати сучасних наукових досліджень, лікування і профілактики хвороб тварин у напрямках: діагностика і терапія тварин; ветеринарне акушерство, гінекологія; ветеринарна хірургія; ветеринарна фармакологія та токсикологія; фізіологія людини і тварин; паразитологія, ентомологія; гігієна тварин та ветеринарна санітарія; ветеринарно-санітарна експертиза; ветеринарна мікробіологія, епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія; патологія, онкологія і морфологія тварин. Матеріали подано у вигляді тез доповідей проблемно-постановчого, оглядово-аналітичного, узагальнюючого, експериментального та методичного змісту. Авторами матеріалів є викладачі вищих навчальних закладів, науковці науково-дослідних установ, здобувачі вищої освіти, аспіранти, докторанти, слухачі магістратури, представники органів державного і місцевого самоврядування та інших організацій.

Редакційна колегія:

Дмитренко Н. І., кандидат ветеринарних наук, доцент, завідувач кафедри терапії імені професора П. І. Локеса; *Канівець Н. С.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Кравченко С. О.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Супруненко К. В.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Корчан М. І.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Каришева Л. П.*, ст. викладач; *Зарицький С. М.*, асистент; *Бурда Т. Л.*, завідувач навчально-наукової лабораторії терапії.

Відповідальний за випуск: Н. С. Канівець

Рекомендується до електронного видання вченою радою факультету ветеринарної медицини Полтавського державного аграрного університету (протокол № 3 від 16 жовтня листопада 2023 року).

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень.

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

НЕЗАРАЗНА ПАТОЛОГІЯ

Балицький Д. І., Немова Т. В. ДІАГНОСТИКА ПНЕВМОНІЇ У СОБАК	10
Баранова К. О., Супруненко К. В., Каришева Л. П. ПОШИРЕННЯ ПАТОЛОГІЙ ОРГАНІВ ВИДІЛЕННЯ У СОБАК ТА СВІЙСЬКИХ КОТІВ У м. ЗОЛОТОНОША	11
Басюк М. С., Палюх Т. А. ГАСТРИТ У СОБАК	13
Біла Ю. В., Немова Т. В. ДІАГНОСТИКА СЕЧОКАМ'ЯНОЇ ХВОРОБИ У СОБАК	15
Бондаренко Є. Р., Палюх Т. А. ЕМФІЗЕМА ЛЕГЕНЬ У КОНЕЙ	17
Боса Є. П., Землянський А. О. КЛІНІЧНІ ПРОЯВИ ТА ДІАГНОСТИКА ДИЛАТАЦІЙНОЇ КАРДІОМІОПАТІЇ В СОБАК ПОРОДИ ДРАТХААР	18
Бугай А. І., Землянський А. О. ГІПЕРТРОФІЧНА КАРДІОМІОПАТІЯ У КІШОК ПОРОДИ МЕЙН-КУН	20
Влізло В. В., Слівінська Л. Г., Максимович І. А., Личук М. Г., Щербатий А. Р. ДІАГНОСТИКА КЕТОЗУ У МОЛОЧНИХ КОРІВ	22
Влох І. Ю., Канівець Н. С. ПОЛІНОЗ У СОБАК СВІЙСЬКИХ	24
Вовкотруб Н. В. АНАЛІЗ ДІАГНОСТИЧНО-ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЗА АТОПІЧНОГО ДЕРМАТИТУ В СОБАК В УМОВАХ ВЕТЕРИНАРНОГО НАВЧАЛЬНОГО ГОСПІТАЛЮ ЕСТОНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРИРОДНИЧИХ НАУК, м. ТАРТУ	26
Грищук Г. П., Захарін В. В., Чупрун О. І. ФОРМИ ТА ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ НЕПЛІДНОСТІ КОРІВ	28
Делейчук О. П. ТЕНДЕНЦІЇ ГОДІВЛІ СВІЙСЬКИХ КОТІВ З ОЗНАКАМИ ПАТОЛОГІЇ ПЕЧІНКИ У м. ПОЛТАВА	30
Деоба О. А., Палюх Т. А. ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ У СОБАК	32

СЕКЦІЯ 2

ЗАРАЗНА ПАТОЛОГІЯ

Баклицька А. С., Мельничук В. В. ПОШИРЕННЯ СТРОНГІЛДОЗІВ ТРАВНОГО ТРАКТУ ОВЕЦЬ В УКРАЇНІ	105
Большакова А. С., Шаганенко В. С., Шаганенко Р. В. ПРОФІЛАКТИКА ТРАНСМІСИВНИХ ІНВАЗІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У СОБАК ..	107
Зажарська Н. В., Бібен І. А., Зажарська Н. М. ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ ЗБІРНОГО МОЛОКА	109
Ісасіко М. В., Євстаф'єва В. О. СТУПІНЬ КОНТАМІНАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ДОВКІЛЛЯ ЕКЗОГЕННИМИ СТАДІЯМИ ЗБУДНИКІВ ТРИХУРОЗУ В УМОВАХ ОДНООСІБНИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	111
Коне М. С. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ПАНЛЕЙКОПЕНІЇ У КОТІВ В УМОВАХ ВЕТЕРИНАРНОЇ КЛІНІКИ ТОВ «БІОЦЕНТР» МІСТА ПОЛТАВА	113
Корчан Л. М., Корчан М. І. ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВУШНИХ МАЗЕЙ АУСИЛ І ОТПЕГЕЛЬ ЗА ОТОДЕКТОЗНОЇ ІНВАЗІЇ КОТІВ	115
Котелевич В. А., Гуральська С. В., Гончаренко В. В. БЕЗПЕЧНІСТЬ РИБИ І МОРЕПРОДУКТІВ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	117
Ламтєва М. І., Євстаф'єва В. О. ПРОБЛЕМАТИКА ВАРООЗУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ ПАСІК	120
Меженський А. А., Меженська Н. А., Меженський А. О., Ничик С. А. ПОКАЗНИКИ ІНТЕНСИВНОСТІ ЕПІЗООТИЧНОГО ПРОЦЕСУ ЗА ГЕМОРАГІЧНОЇ ХВОРОБИ КРОЛІВ (RHDV (GL1) ТА RHDV2 (GL2)) В УКРАЇНІ У 2021–2022 РОКАХ	122
Мельничук В. В., Євстаф'єва В. О., Михайлютенко С. М., Корчан Л. М., Щербакова Н. С. ПОШИРЕННЯ ТА ВІКОВА ДИНАМІКА ПАРАЗИТОЗІВ ШЛУНКОВО- КИШКОВОГО ТРАКТУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ	126
Михайлютенко Е. В. РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ТРИХУРОЗУ В ПОПУЛЯЦІЇ НУТРІЙ (<i>MYOCASTOR COYPPUS</i>) НА ТЕРИТОРІЇ ОКРЕМИХ РАЙОНІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	128
Недашківська Я. С., Палюх Т. А. КЛІНІЧНІ ОЗНАКИ ТА ЛІКУВАННЯ ІНФЕКЦІЙНОГО ГЕПАТИТУ У СОБАК	130

Омельченко О. В., Євстаф'єва В. О. МОРФОМЕТРИЧНІ ОЗНАКИ ЯЄЦЬ <i>HETERAKIS GALLINARUM</i> , ВИДІЛЕНИХ З ГОНАД САМОК НЕМАТОД	132
Омельяненко Б. І., Карасик М. Д., Локес-Крупка Т. П., Дев'ятко О. С. ДО ПИТАННЯ ХРОНІЧНОГО РЕСПІРАТОРНОГО СИНДРОМУ МИШОПОДІБНИХ ГРИЗУНІВ	134
Петренко М. О., Харченко В. О. ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАГАЛЬНОВІДОМИХ ТА УДОСКОНАЛЕНОГО СПОСОБІВ КОПРООВОСКОПІЇ ПРИ ТРИХУРОЗІ ОВЕЦЬ	136
Петруненко А. П., Євстаф'єва В. О. ЕПІЗООТОЛОГІЯ ДЕРМАНІСІОЗУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	138
Погорелова Г. М. ВІКОВА ДИНАМІКА ТОКСОКАРОЗУ КОТІВ	141
Рагуля М. Р., Горальський Л. П., Сокульський І. М. МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СЕРЦЯ БАРАНА СВІЙСЬКОГО – <i>OVIS ARIES L.</i>	143
Рудяшко В. С. ПОШИРЕННЯ ШЛУНКОВО-КИШКОВИХ ПАРАЗИТІВ У КУРЕЙ	146
Тітаренко О. В., Баришник А. В. БІОЛОГІЯ ЗБУДНИКА, ПАТОГЕНЕЗ ТА СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ПАРВОВІРУСНОГО ЕНТЕРИТУ СОБАК	148
Тітаренко О. В., Хан А. Д. ОСОБЛИВОСТІ ПАТОГЕНЕЗУ ПАНЛЕЙКОПЕНІЇ КОТІВ ТА ДІАГНОСТИКА ЗАХВОРЮВАННЯ	150
Фещенко Д. В., Дубова О. А., Згозіньська О. А., Романишина Т. О. ОКСИУРИДИ У ПОПУЛЯЦІЇ БІЛОК (<i>Sciurus vulgaris</i>) ЛІСО-ПАРКОВОЇ ЗОНИ ПІВНІЧНОЇ УКРАЇНИ	152
Шаганенко В. С., Шаганенко Р. В., Панчук А. В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ «МІЛПРО» ЗА ТОКСОКАРОЗУ ЦУЦЕНЯТ	155

2. Парвовірусний ентерит. URL: <https://petclinic.com.ua/disease/parvovirus-enteritis/>
3. Парвовірусний ентерит. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/mod/book/tool/print/index.php?id=270871>
4. Fagbohun, O. A., Jarikre, T. A., Alaka, O. O. et al. Pathology and molecular diagnosis of canine parvoviral enteritis in Nigeria: case report. *Comp. Clin. Pathol.* 29. 2020. 887–893. URL: <https://doi.org/10.1007/s00580-020-03127-7>
5. Kumar M., Nandi S., Chidri S. Development of a polyclonal antibody-based AC-ELISA and its comparison with PCR for diagnosis of canine parvovirus infection. *Viol. Sin.* 2010. 25(5):352-360. doi: 10.1007/s12250-010-3132-x. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7091066/>
6. Muneer M. A., Waqas M., Mubeen M., Ahmed M., Iqbal M., et al. Serological and Hemto-Biochemical Study of Canine Parvovirus and their Associated Risk Factor. *Arch Clinic Microbio.* 2023. Vol.14. No.4: 237. <https://www.itmedicalteam.pl/articles/serological-and-hemtobiochemical-study-of-canine-parvovirus-and-their-associated-risk-factor-120017.html>
7. Mylonakis M., Kalli I., Rallis T. Canine parvoviral enteritis: an update on the clinical diagnosis, treatment, and prevention. *Vet. Med. (Auckl).* 2016. 7:91-100. URL: <https://doi.org/10.2147/VMRR.S80971>
8. Sykes J. E. Canine Parvovirus Infections and Other Viral Enteritides. *Canine and Feline Infectious Diseases.* 2014. 141–151. doi: 10.1016/B978-1-4377-0795-3.00014-4. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7152455/>

УДК 636.8.09:616.98-07

Тігаренко О. В., кандидат ветеринарних наук, доцент

Хан А. Д., здобувач вищої освіти ступеня магістр

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

e-mail: elenaviktit@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ПАТОГЕНЕЗУ ПАНЛЕЙКОПЕНІЇ КОТІВ ТА ДІАГНОСТИКА ЗАХВОРЮВАННЯ

Вступ. Панлейкопенія котів (Feline panleukopenia (FP)) – це захворювання, що поширене в усьому світі та характеризується ураженням шлунково-кишкового тракту, респіраторних органів, серця, загальною інтоксикацією та зневодненням організму [1, 4].

Панлейкопенія котів також відома як чума, інфекційний парвовірусний ентерит, тиф або заразний агранулоцитоз, це висококонтагіозна вірусна хвороба з гострим перебігом, яка вражає ссавців з родин котячих, собак, куницевих та снотових [1].

Мета дослідження. Метою наших досліджень було провести огляд доступних інформаційних джерел щодо вивчення особливостей патогенезу панлейкопенії котів та сучасних методів діагностики захворювання.

Матеріал і методи дослідження. Матеріалом досліджень були джерела інформації щодо дослідження особливостей патогенезу панлейкопенії котів та сучасних методів її діагностики.

Результати дослідження і висновки. Збудник панлейкопенії котів – ДНК-геномний вірус (Virus panleukopenia feline, FPV), діаметр якого становить 20-25 нм, він на 98% гомологічний з парвовірусом собак 2 типу (CPV-2) [1, 5].

Вірус панлейкопенії представлений одноланцюговою молекулою ДНК [4]. Парвовірус котів відрізняється від парвовірусу собак лише за деякими послідовностями основ ДНК, існує лише один серотип парвовірусу котів [4].

Вірус панлейкопенії проникає в організм через дихальні шляхи або шлунково-кишковий тракт, після чого активно розмножується в тканинах носоглотки. З током крові він розповсюджується на органи-мішені, вражає лімфоцити лімфоїдної тканини та лейкоцитарні стовбурові клітини кісткового мозку [1].

Збуднику даного захворювання необхідні клітинні фактори, експресовані в процесі S-фази клітинного циклу, так вірус завершує свій цикл реплікації [5]. Це і визначає тип клітин-мішеней, які розташовані в тканинах зі значним мітотичним індексом, наприклад тканини кишкового тракту і лімфоїдна тканина [5].

В процесі патогенезу збудник локалізується в клітинах крипт кишок, відбувається руйнування малодиференційованих епітеліоцитів [1].

Інкубаційний період за панлейкопенії триває від 2 до 14 днів [4, 6].

Панлейкопенія супроводжується значним зниженням лейкоцитів і руйнуванням слизової оболонки кишок, що призводить до проявів ентериту а також значної летальності [4].

Клінічно хвороба проявляється раптовим пригніченням, підвищенням температури тіла до 40–41°C, блювотою і проносами з домішками крові. Блювотні маси спочатку водянисто-жовті або коричневі, пізніше стають слизистими [6]. Фекалії не сформовані, рідкі, жовтуваті з домішками крові, зустрічаються пластівці фібрину [4]. Шкіра малоеластична, шерсть тьмяна і скуйовджена [1, 6].

Хворі на панлейкопенію коти шукають темні затишні місця. Під час прогресування захворювання тварини опускають голову, лежать, відмічаються больові відчуття в межах груднини, черева та пахв. При аускультатії чути звуки плескоту, бурчання або воркування [1].

Діагноз щодо FPV встановлюють комплексно на основі результатів аналізу епізоотичної ситуації місцевості, на підставі клінічних ознак, патолого-анатомічних змін, результатів проведених вірусологічних і гематологічних досліджень [1, 4].

Попередній діагноз встановлюють на основі зібраного анамнезу, симптомів захворювання та загального аналізу крові. При аускультатії серця характерним є посилення серцевого поштовху, злиття першого і другого тонів, тахікардія та екстрасистолія. В агональному стані серце прослуховується погано, серцевий поштовх ослаблений, тони слабкі, тихі, прогресує аритмія, брадикардія, ознаки серцево-судинної недостатності [7].

При проведенні лабораторної діагностики враховують те, що при панлейкопенії котів важливим показником є різко виражена лейкопенія. Число лейкоцитів може бути 4000, 3000 і менше – до 50 в 1 мм³ крові. Кількість нейтрофілів різко зменшується, що може привести до абсолютної нейтропенії. Спостерігається картина загальної лейкопенії при відносному лімфоцитозі [7].

У випадках загибелі тварини проводять патолого-анатомічний розтин, при необхідності гістологічні дослідження [7].

Специфічними макроскопічними ознаками патогенетичної дії вірусу панлейкопенії котів є яскраво виражена запальна гіперемія серозних оболонок, потовщення стінок порожньої і клубової кишок, а також набряклість і крапкові крововиливи у тимусі. У лімфоїдних органах зазвичай спостерігають ознаки гіперплазії різного ступеня, ексудативне запалення та порушення кровообігу [3].

При диференційній діагностиці панлейкопенії потрібно виключити неінфекційний гастроентерит, токсоплазмоз, лімфосаркому і отруєння [7].

Ретроспективну діагностику здійснюють за допомогою лабораторних серологічних методів (РН, РГГА і РІФ) [7].

Для вірусологічних досліджень від хворих котів відбирають носоглотковий слиз, проби сечі і фекалій та проводять експрес-тести [7].

Імунохроматографічний експрес-тест призначений для одноетапного якісного виявлення вірусу панлейкопенії у підозрюваних котів (FPV Ag). Час проведення аналізу 5-10 хвилин [2].

Самим чутливим методом діагностики є ПЛР, що використовується як еталонний стандарт для інших діагностичних тестів щодо FPV. В якості матеріалу для досліджень направляють зішкріб зі слизової прямої кишки або кров тварини з EDTA.

В нашій країні діагностику панлейкопенії котів методом ПЛР проводять в «Універсальній діагностичній лабораторії ветеринарної медицини» у місті Одесі.

Отже, для діагностики панлейкопенії котів застосовують різні сучасні методи, зокрема імунохроматографічний експрес-тест, ІФА та ПЛР, який є еталонним методом для інших діагностичних тестів і має вирішальне значення для підтвердження діагнозу.

Література

1. Галатюк О. Є., Передера О. О., Лавріненко І. В., Жерносик І. А. Інфекційні хвороби котів. *Навчальний посібник для вузів II-IV рівнів акредитації*. Житомир: «Полісся». 2016. 30 с.
2. Експрес-тест Панлейкопенія котів (чума) Ag Test (FPV Ag) - Quicking Biotech Co, Ltd. URL: <https://zoohub.ua/ekspres-test-panlejkopeniya-kotov-chuma>
3. Лісова В. В., Есипенко Г. Патологоанатомічні зміни в котів за панлейкопенії. *Науковий вісник ЛНУВМБТ ім. Гжицького*. 2015. Т. 17. № 1(61). С. 79-83. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvlnu_2015_17_1\(1\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvlnu_2015_17_1(1)_17).
4. Недосеков В. В., Гонтарь А. М., Сорокіна Н. Г., Кісера Я. В. Інфекційні хвороби собак і котів. *Навчальний посібник*. Київ: Науково-методичний центр ВФПО. 2021. 61 с.
5. Панлейкопенія кішок. URL: <https://belvet.ua/ua/panlejkopeniya-koshek/>
6. Панлейкопенія. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/mod/book/view.php?id=269692&chapterid=100976>
7. Панлейкопенія. URL: <https://vetmarket.ltd/info/disease/panlejkopeniya/>

УДК 595.132:599.32

Фещенко Д. В., Дубова О. А., Згозіньська О. А., Романишина Т. О., кандидати ветеринарних наук, доценти
Поліський національний університет, м. Житомир, Україна
e-mail: dolly-d@i.ua

ОКСИУРИДИ У ПОПУЛЯЦІЇ БІЛОК (*Sciurus vulgaris*) ЛІСО-ПАРКОВОЇ ЗОНИ ПІВНІЧНОЇ УКРАЇНИ

Вступ. Паразитофауна лісових тварин (зокрема, гризунів) у природному середовищі надзвичайно різноманітна і включає в себе багатьох видів гельмінтів [1, 2, 9]. Деякі з них – це види вузької гостальної специфічності (наприклад, *Mastophorus petrowi*, Beljaeva, 1959; *Syphacia toschevi*, Petrow et Bajnow, 1962; *Spasskijela lobata*, Baer, 1925), яких знаходять у не більш, ніж 2–3 види гризунів [7]. Втім, є серед них і зоонозні паразити, котрі становлять небезпеку і для людини. З-поміж останніх особливу увагу заслуговують сифаціїди з надродини *Oxyuroidea*, Cobbold, 1864. Види *Syphacia obvelata*, Rud, 1802 і *Aspiculuris tetraptera*, Nitzsch, 1821 крім мишей (*Mus musculus*), щурів (*Rattus norvegicus*), білок (*Sciurus vulgaris*) та інших гризунів можуть інвазувати людину [3, 8, 10]. Крім того, сифаціїди часто використовуються, як адекватна лабораторна модель ентеробій (*Enterobius vermicularis*, Linnaeus, 1758; Leach, 1853) або інших нематод людини (*Trichinella spiralis*, Railliet, 1895; *Ascaris lumbricoides*, Linnaeus, 1758) у дослідках тестування фармацевтичних властивостей антигельмінтних речовин або дезінвантантів [5].

Вивчення гельмінтофауни білок, поряд із дослідженнями паразитів у мишоподібних гризунів, є важливою складовою роботи біологів і ветеринарних паразитологів [6, 4]. Білки –

